

# GAZETA

## Mazililor și Răzeșilor

### bucovineni.

Apare de două ori pe lună.

Abonamentul în țară :	Abonamentul în România și străinătate :
Pe an . . . . . 6 cor.—	Pe un an . . . . . 7 lei.—
Pe șese luni . . . . . 3 cor.—	Pe șese luni . . . . . 4 lei.—


Redacția și Administrația : Cernăuți, Str. Francisc 42.

## Prin noi înșine.

Poporul român din Bucovina se compune din două straturi sociale deosebite unul de altul, dacă facem excepție de puținii boieri, marii proprietari ai țărilor, și anume din stratul țăranilor cari constituie majoritatea națiunii noastre și din un alt strat — cel al mazililor și răzeșilor. Pătura din urmă, odinioară domnitoare asupra celei dintâii, a ramas cu totul în urmă, uitată fiind din partea opiniei publice și a intelectualilor cari conduc destinele neamului românesc. Pecând toți intelectualii români se preocupă de starea țăranului studiindu-i firea și obiceiurile, sprijinindu-l în năzuințele sale culturale și economice, apărându-i drepturile de încălcări dușmănoase individualității lui etnice, au ramas mazilii și răzeșii isoლაți, deoparte, ca și când nu ar avea nici un rost în alcătuirea neamului românesc. Și se face mare nedreptate prin aceasta nobililor descendenți ai poporului, al căror rost era așa de însemnat în trecut, și cari au știut a lupta și ei pentru limbă și moșie prin secole întregi.

Decând au pierdut mazilii și răzeșii drepturile lor din trecut, între altele și întâitarea lor socială, au fost dați și ei uitării în aceeaș, măsură în care slăbia influința lor împuținându-se avutul lor.

În fine fură și isoლაți deolaltă prin alte neamuri, îndeosebi de Rutenii veniți din Galiția, cari pe încetul s'au stabilit în jurul și în mijlocul lor. Satele răzeșești au devenit astfel adevărate insule în poporația slavilor emigrați din țara vecină. Dar deși



s-a întrerupt contactul lor cu națiunea română, au ramas răzeșii totuși conservativi păstrându-și credința, obiceiurile și chiar și limba lor, aceasta din urmă numai întrucât era cu puțință în mijlocul locuitorilor slavi. Ei nu s-au asimilat și nu se asimiliază nici astăzi cu popoarele conlocuitoare. Și astăzi încă zic cu toții că sânt români, că vor să viețuiască și să se manifesteze ca atari în ciuda împrejurărilor vitrege sub care trăesc.

Că mulți neorientați socot astăzi chestia răzeșască prea neînsemnată încât ar merita atenție, sau o socotesc chiar rezolvită în interesul altor neamuri, ne-ar durea prea puțin, dar întristător e faptul că chiar o samă de deputați de ai noștri, cari ar trebui să fie cei mai bine informați și extrem de intransigenți în chestii naționale resping adese ori ce apel de a interveni în interesul răzeșilor, în loc să li acoarde sprijinul lor. Cu o astfel de tratare, însă, îi silim pe aceștia a se duce în tabăra contrarilor noștri și îi deprindem a bate la ușa deputaților ruteni cari îi primesc cu brațele deschise. Și credem că aceasta e un păcat mare al politicei noastre care nu i se va ierta nici odată.

Și apoi să ne mirăm dacă atâtea nume românești, care ocupă locuri de cinste în istoria neamului nostru, încep a resări în rândurile contrarilor noștri? Se înțelege că totul se face în dauna și spre rușinea noastră și în folosul și fala celor ce știu a câștiga pe acești nobili moldoveni și apărători vrednici de odinioară ai frontierelor teritoriului românesc în care ghiarele slavismului se încleștează tot mai puternic. Și să nu se creadă că numărul mazililor și răzeșilor care sânt pe cale a se pierde în cele 15 până la 20 de sate mixte sau artificios declarate de slave e disparent. Sânt zeci de mii de oameni care se sbat în valurile puhoiului ucrain. Amintim numai sate cu populațiune compactă de răzeși ca: Banila-Moldovenească, Comarești, Costești, Carapciu pe Ceremuș și multe altele din cari Rutenii se silesc a face citadelele slavismului hrăpareț.

Nu putem privi cu nepăsare la procesul de slavizare al răzeșilor și mazililor, văzând pe de o parte silința lor de a scăpa de situația creată pentru dânșii prin indiferența noastră, a tuturora, și având pe de altă parte convingerea că încă nu e târziu de a-i scăpa sprijinind aspirațiunile lor prin muncă cinstită și conștientă. Dacă însă vor fi lăsați în voia întâmplării atunci peste puțină vreme ne vom alege cu pierderi colosale. Nu vrem să facem cuceriri pe terenul național — ceea ce se afirmă adese

în jurnalele noastre — dar trebuie să știm măcar a păstra și a apăra ce e al nostru. În chestia răzeșască, însă, am dovedit până acuma că ne împăcăm și cu pierderi naționale, mărgenindu-ne la țipete și protestări desperate în gazete, care însă mai mult strică și compromit situația noastră, dacă nu arătăm că sântem în stare a porni și o acțiune de scăpare.

Ne credem dători, deci noi, un grup de mazili și răzeși, să ne punem pe lucru pentru a îndruma o îndreptare a răului. Programul nostru e scurt dar cuprinzător. Voim să pornim o acțiune pentru redesteptarea și întărirea conștiinței naționale la frații noștri, să li ameliorăm starea economică și să li înlesnim dezvoltarea cultural-națională, program care și-au pus înaintea acum 10 ani câțiva bărbați la înființarea unei societăți a mazelilor și răzeșilor în Cernăuți.

Punctul de plecare întru realizarea programului nostru va fi istoria, istoria nobilimii moldovene pe teritoriul Bucovinei, care prin urmare va ocupa un loc de frunte în organul acesta. Vom arăta originea mazelilor și răzeșilor, vom desfășura paginile frumoase din trecutul lor, li vom înfățișa pe strămoșii cu faptele lor vitejești la care să poată afla îndemnuri și îndrumări pentru activitatea lor.

În rândul al doilea ne vom ocupa de economie. Vom arăta starea de lucruri ce domnește în satele răzeșești, vom scoate la iveală neajunsurile și miseria lor pe terenul economic și vom arăta căile de îndreptare și mijloacele care trebuie de pus în aplicare pentru a întări pătura aceasta.

E meritul unui înalt demnitar bisericesc, al d-lui Dionisie cav. de Bejan, și al altor preoți, de a fi cugetat cei dinții la salvarea răzeșimii de sub valurile cotropitoare ale slavismului și de a fi schițat planul pentru ajungerea scopului acestuia. Au și făcut primele încercări întru realizarea țintei lor, dar fiind prea puțin sprijiniți de publicul mare nu au putut ajunge tocmai departe. E rândul nostru, al celor ce ne-am pătruns de însemnătatea chestiei, de a duce mai departe opera începută.

Și acuma trebuie să căutăm sprijinitori ai cauzei răzeșești, care ar fi să devie cauza comună a tuturor Românilor, dacă e să se îndrepte răul ce s-a făcut până acuma în privința aceasta.

Apelăm, deci, la toți intelectualii noștri să binevoiască a ne da sprijinul lor moral și material, îndeosebi rugăm însă, pe intelectualii mazili și răzeși să se uniască cu toți în gândul

nostru și să se înhame la muncă, căci înaintea de ce vom căpăta sprijinul altora care știu mai puțin ce ne doare, trebuie să știm a ne ajuta noi singuri.

Deci dară, cu ajutorul lui Dumnezeu — prin noi înșine!



## Istoricul „Societății mazililor și răzeșilor din Bucovina“

de Dionis cav. de Bejan, consilier consistorial și deputat în dieta țării, scris în cartea „Românii din Bucovina“, care a fost compusă și redactată cu ocaziunea „Expozițiunii generale române din 1906.“

La nordul Bucovinei pe valea Siretelui, Ceremușului și a Prutului până la Nistru se află astăzi în 52 de comune o pătură deosebită a poporului român sub numele: „Mazili și răzeși“. Numărul lor se urcă la suma considerabilă de 25000 de suflete. Acești români de vița vechilor familii din nobilimea moldovenească sunt astăzi o stare mijlocie între boierimea și țărănimea bucovineană.

Străbunii lor formau odinioară călăria cea vitează în oastea Domnitorilor Moldovei și existența acestor familii românești în partea nordică a Bucovinei se poate urmări până în timpul neuitatului voevod Stefan cel Mare. Acesta i-a așezat aici ca sentinele pentru paza frontierei principatului său de către regele polon. La încorporarea Bucovinei cu Austria mazilimea bucovineană a purtat destinele țării. Ea a jucat un rol însemnat la depunerea jurământului de fidelitate către glorioasa dinastie împărătească a Habsburgilor în 1/12 Octombrie 1777 și a format în anul 1809 un corp de miliție voluntară pentru apărarea țării, sub comanda mazilului Mihalachi de Calmuțchi. Mazilii și răzeșii bucovineni sânt și astăzi proprietari de moșii așa numite dominicale și ca atari patroni bisericești. Ei dispuneau în timpul boierescului de mai mulți sau mai puțini vasali, cari li lucrau pământul. După desrădicarea boierescului în anul 1848 mazilimea și rezeșimea nedeprinsă fiind cu munca câmpului, a ajuns în împrejurări economice de tot grele, sărăcind din an în an mai mult.

Pe lângă neajunsurile economice se mai adause în deceniile din urmă pentru mazilimea și rezeșimea noastră și pericolul, de

a se stânge cu totul în puhoiul imigrărilor neconținute ale elementului slav din Galiția învecinată. Rezeșimea începuse deja a-și pierde limba maternă într-o atâta, încât la censul populațiunii din Bucovina, în cele mai multe cazuri, ea a fost scrisă la ruteni.

Din cauza pericolului acestuia s'a adunat în anul 1899 un număr mic de bărbați, însuflețiți de iubirea de neam, și a hotărât a înființa „Societatea Mazililor și Rezeșilor bucovineni“ cu scopul, de a pune stavilă slavizării în această pătură socială de un trecut așa de glorios în istoria neamului românesc, a întări între mazilii și rezeșii noștri conștiința originii românești și a-i rădica iarăși prin promovarea intereselor lor culturale, economice, comerciale și industriale.

Societatea aceasta s'a constituit apoi pe baza statutelor întărite de guvernul i. r. al țării în anul 1900, numărând abia 92 membri ordinari.

Patru ani mai târziu (1904) s'au modificat statutele societății, acomodându-le mai potrivit cu necesitățile timpului.

Societatea se conduce de un comitet de 15 membri și acesta se compune de prezent din următorii domni :

Președinte : Dionis cavaler de Bejan, consilier consistorial în Cernăuți și deputat în dieta țării; I vice-președinte : Dr. Iancu cav. de Cuparencu, profesor la gimnaziul III de stat în Cernăuți ; II vice-președinte : Dimitrie cav. de Zopa, profesor la școala reală superioară gr. or. în Cernăuți ; casier : Ioan de Sevescul, catihet în Cernăuți ; secretar : Nichifor Șcraba, învățător în Cernăuți ; Membri fără funcțiune : Ioan cav. de Bejan, proto-presviter în Cernăuți ; Eudoxiu Dașchievici, primar comunal în Ropcea ; Dionis cav. de Paunel, șef de poștă în Cernăuți ; Eusebie de Procopovici, paroh în Bobești ; Nicu Stângaci, comisar de poștă în Cernăuți ; Ioan cav. de Tiron, învățător în Igești ; Eusebie cav. de Tudan, prof., Cernăuți ; Eudoxiu cav. de Ursachi, mare proprietar în Banila moldovenească ; Dr. Daniil Verenca, director în Câmpulung ; Leon cav. de Vlaico, proprietar în Horoșăț.

Societatea numără astăzi 2572 membri ordinari, 17 membri fondatori și 9 membri onorari. Activitatea societății culminează în creșterea românească a copiilor de mazili și rezeși, în deșteptarea conștiinței de origine și a iubirii de neam, precum și în promovarea tuturor intereselor membrilor săi pe terenul cultural, economic, comercial și industrial.

Relativ la creșterea tineretului este de amintit, că în fiecare an se primesc 30—40 de școleri sermani din starea mazililor și rezeșilor în „Înternatul Francisc Iosif de băeți români“ în Cernăuți, iară afară de internat se susțin cu subvențiuni lunare 50—70 de copii de rezeși la diferite școli publice în Cernăuți.

În scopul deșteptării naționale a mazililor și rezeșilor noștri s'au ținut în decursul ultimilor 6 ani o adunare constitutivă, 5 adunări generale ordinare în Cernăuți și mai multe adunări generale extra ordinare la țară prin satele rezeșești anume în Nepolocăuț, Cuciuermic, Broscăuț, Ropcea, Igești, Banila moldovenească, Mușenița, Mihalcea, Căbești, Voloca pe Ceremuș și Carapciu pe Ceremuș. În toate locurile aceste mazilimea și rezeșimea a întimpinat stăruințele societății cu mare însuflețire. Afară de adunări generale s'au mai aranjat în satele amintite, precum și în Cernăuți, conveniri sociale și petreceri populare cu succes favorabil, cercetând petrecerile aceste și rezeșimea din satele învecinate.

Cu ocaziunea acestor conveniri s'au înființat în respectivele comune rezeșești totodată și însoțiri românești de economie și credit după sistemul Raifeisen, cari funcționează foarte exact și sânt o binefacere mare pentru membri.

Activitatea societății se restrânge negreșit numai la comunele rezeșești, care se pot împărți în trei categorii și anume: 1. în comune curat românești, 2. în comune mixte cu rezeșime română și țărănime ruteană, 3. în comune cu rezeșime rutenizată, dară pe cale a se deștepta la conștiința originii ei românești.

La categoria 1. se numără comunele: Mușenița, Bancești, Botușenița, Gropana, Igești, Ropcea, Banila moldovenească, Budeniț, Broscăuțul-vechiu, Cireș, Davideni și Nouă-sulițe.

La categoria 2. se numără: Mihalcea, Calineștii-lui Cuparencu, Cernăuț, Țureni, Gogolina și Leucenii-Teutului.

Comunele de categoria 3. sânt: Banila rusască, Ispas, Milie, Vijnița, Zamostie, Carapciu pe Ceremuș, Vilauea, Voloca pe Ceremuș, Văscăuț pe Ceremuș, Stanești de jos pe Ceremuș, Stanești de sus pe Ceremuș, Barbești, Costești, Căbești, Comarești, Panca, Jadova, Nepolocăuț, Piedecăuț, Revacăuț, Berhomet pe Prut, Ivancăuț, Hlinița, Valeva, Cuciuermic, Verbăuț, Horoșăuț, Boianciuc, Babin, Vasileu, Samușin, Cincău, Culeuț și Repujineț. Afară de aceasta se află singurite familii rezeșești împrăștiate în întreaga țară în felurite stări și servicii. În părțile cele



rutenizate există școli rutene. Mazilii și rezeșii sânt după lege constrânși, a trimete copiii lor la aceste școli.

Aceasta li face multă scârbă și amărăciune. De aceea în toate aceste comune rezeșești, unde s'au făcut adunări generale extraordinare, comitetul societății a fost primit cu brațele deschise, iară în decursul deliberărilor puse la ordinea de zi, bieții rezeși nu încetau a da expresie amărăciunii lor, plângându-se înaintea comitetului cu durere de inimă: „Am uitat limba noastră strămoșască, dară sântem români. De noi nime nu s'a interesat până acuma. Voim școală românească, ca să scăpăm copiii noștri de atâta rusie!“ Mijloacele societății se restrâng la taxele anuale ale membrilor ordinari, taxele membrilor fondatori, veniturile din petreceri populare și oferte benevole ale mărinimoșilor binefăcători.

Aceste șire le dau publicității, ca să știe lumea mare românească de existența și greul traiu, ce-l duce mazilimea și rezeșimea noastră din Bucovina, urmașii unor vechi și nobile familii moldovenești, din un timp istoric glorios!



BCU Cluj / Central University Library Cluj

## Ioan Tăutul,

Mare Logofăt al Moldovei.

Între cetățenii ce au ilustrat Moldova, a fost unul și Ioan Tăutul. El se trăgea dintr'o familie din cele mai vechi ale Moldovei. Era un om de un caracter original și de o mare capacitate. Politic îndemănat; cunoscând prea bine limbe grecească, lătinească și poloneză, el dobândi favorul lui Ștefan cel Mare, Domnul Moldovei, care îi dete Logofeția mare, ministerul cel mai însemnat al țării și îl întrebuiță în mai multe ambasade. La 1501, el merse în Polonia de încheie pacea între Ștefan și Albert Regele Poloniei. Acesta atunci îi dăruî mai multe sate de la margine, anume Cămpulungul rusesc, Putila, Răstoacele, Vijnița, Ispasul, Milie, Vilauceu, Carapciul, Zamostie, Vașcăuții și Valeva, având hotar apa Ceremușul.— La 1504, murind marele Ștefan, viteazul vitejilor, se urcă pe tron fiul său Bogdan. Acesta, după povățuirea ce-i dedese tată-său, trimise pe Logofătul Tăutu cu un plocon de zece pungi de bani și însoțit de o ceată de pedestrime, ca să meargă la Sultanul Turcilor, să-i închine Moldova. Se zice că întrând Tăutu în sala marelui Vizir, își trase cizmele și le dete slugii sale, poruncindu-i să le

ție în sală înaintea lui, de care lucru mirându-se Vizirul, îl întreabă : nu cumva îi e teamă să nu i le fure ceva. — „Nu știu, răspunse el, dar mi se pare că cu niște oameni cari vor să aibă tot, trebuie să păstrăm tot ce putem.“ N-ai să te temi de nimic, îi răspunse Vizirul, noi acum sântem prieteni, iar nu vrăj moși. „Doresc, zise Tăutu, ca această prietenie să păstreze capul ca și picioarele.“

După aceia Vizirul, puindu-l să șeză pe o sofă lângă dânsul, i-a adus, după obicei, cafea. El necunoscând încă acea băntură, a turnat-o deodată pe gât strigând : să trăiască Impăratul și Vizirul. În urmă se înfățișă și înaintea Sultanului Suleiman și îi declară că vine din partea Domnului său și a poporului Moldav să închine Înălțimei sale ambele Maldavii (Moldova-de-sus și Moldova-de-jos), cu condiții cinstite, iar mai cu samă religia să fie păzită, fără cea mai mică vătămare. Sultanul se bucură mult văzând că Moldovenii, a căroră puternică sabie o simțise de multe ori Turcii, vin singuri să se plece puterii sale. El primi toate condițiile și dete solului un act formal subscris cu mâna lui ca să-l ducă Domnului său la Suceava. În acest act se cuprindea că Moldovenii, supuindu-se de bună-voia lor Împărăției otomane, voința Sultanului e ca bisericile și religia lor să fie nevătămată ; țara să se administreze după legile sale ; Domnul să nu fie dator la alt, de cât numai să trimită în toți anii Inaltei Porți 4000 galbeni, 40 iepe și 24 șoimi ; și acestea supt titlu de dar (peșcheș). După aceia Sultanul dăruie lui Tăutu cele 10 pungi de bani ce-i adusese din partea lui Bogdan-Vodă. Cu acești bani, întorcându-se în patria sa, el zidi o biserică de piatră foarte frumoasă în satul Bălinești, în ținutul Secevii, pe Siret. El a mai zidit în Constantinopol un palat supt numirea de Bogdan-Sarai sau Palatul Moldovenesc, în care era și o biserică cu numele Sf. Nicolae.

În anul 1511 a murit Ioan Tăutul Logofătul.

(Din Nic. Bălcescu : Biografii Istorice. Vezi Biblioteca pentru toți Nr. 566).



Din „Patria“ Nr. 88.

Storojineț, 7 Noemvrie 1910.

Stimate d-nule vicepreședinte !

Discordia și lupta între frați, cari au cauzat neamului nostru în Bucovina în ultimul deceniu multe și dureroase



scăderi consumând cu desăvârșire puterile Românilor și rezistența lor contra desnaționalisării, încep din nou a se încuibă în rândurile națiunii noastre.

În fața acestor împrejurări de tot triste îmi este peste putință a răspunde pentru viitorul neamului românesc în Bucovina și trebuie cu inima întristată să mă retrag delă conducerea partidului național.

Publicând aceasta hotărâre totodată în foaia partidului Vă rog să binevoiți a o lua în mod potrivit la cunoștință.

Cu deosebită stimă :

**Dr. Iancu Flondor, m. p.**

\* \* \*

Domnului

Dr. Aurel cav. de Onciul,

în Viena.

Credem că retragerea acestui fruntaș al neamului delă conducerea partidului național e o mare lovitură pentru întreg neamul românesc din Bucovina. Această lovitură e cu atât mai simțitoare, într'ucât ne aflăm înaintea organizației naționale, a recenzământului și a altor chestiuni vajnice și de deosebită importanță pentru Românii bucovineni.

Sperăm că partidul național va ști să afle modul cum să-l înduplece pe dl. Dr. Iancu Flondor, ca să-și retragă demisia.



### **Comersul și sindrofia întrun. acad. române „Bucovina“ și „Moldova.“**

După obiceiul vechiu studentesc și-a înăugurat Sâmbătă în 5 Novembre în sala „Armoniei“ întrun. acad. conservativă „Bucovina“, în cooperare cu nou înființata societate conservativă „Moldova“, semestrul de iarnă și anume al 62-lea de la înființarea ei. — Comersul a avut un caracter curat național, lipsind la acesta pentru întâia oară reprezentanții societăților nemțești „Arminia“ și „Teutonia“, cu care „Bucovina“ a fost legată atâta vreme prin diferite relațiuni. Acuma, însă, s-a

emancipat „Bucovina“ prin înființarea societății „Moldova“ de tutela nemțască, desbărându-se astfel de ori ce element străin. — În schimb, însă, au participat la comerțul acesta reprezentanți ai societăților acad. rom.: „Academia Ortodoxă“, „Junimea“ și „Dacia“ și un număr considerabil de oaspeți, care s-au așezat în jurul meselor din fața celor ale „Bucovinei“ și „Moldovei“. Din „domnii bătrâni“ au participat domnii: Dr. Țurcan, proc. Dr. Cuparencu, Taniac și cand. de not. Dr. Dolinski. Din partea universității au participat prof. Dr. Isopescul-Grecul și Zelinka; mai de parte prof. Dr. I. cav. de Cuparencu, vicepreședintele soc. „Mazililor și Răzeșilor“, locotenentul Laterner, și mulți alți oaspeți.

Orațiunea festivă a ținut-o d. Eudoxiu Gribovschi, cand. iur. Apoi a rostit d. Dimitrie Rusu, cand. fil., orațiunea sa către „Alma Mater“, rugând pe profesorii universitari să înlesnească studenților români pe lângă cultura științifică și o cultivare națională. În numele universității a răspuns pentru prima dată în calitate de prof. univ. d-l Dr. Isopescul-Grecul prin o orațiune deosebit de frumoasă, ținută într'un grai precum numai rar se poate auzi pe la noi. În numele Răzeșilor a luat cuvântul d. Dr. I. cav. de Cuparencu, îndemnând ambele întruniri să nu părăsească câmpul de activitate ce și-au ales interesându-se de comunele mixte și lucrând contra rutenisării răzeșilor și mazi-lilor. Orațiunea sa frumoasă a fost primită cu mare entuziasm. — Cu însuflețire a vorbit studentul în teologie d. G. Lanivski îndemnând pe toți studenții la înfrățire și unire. Vorbind din inimă, a meritat cu drept aplauzele frenetice cu cari cei prezenți au răspuns expunerilor sale călduroase. — Deasemenea vicepreședintele „Junimei“, d. Catarinciuc a exprimat în cuvinte alese dorința de a vedea studențimea română în înfrățire netulburată. — În numele „vulpoilor“ a cerut d. S. Bărgăuan, stud. în litere, în termeni scurți, dar cuprinzători, de la „domnii bătrâni“ ai ambelor întruniri și mai departe scutul, sprijinul și conducerea lor. A răspuns în numele acestora d. Filimon Taniac, îndemnând pe tinerii membri la o muncă serioasă, asigurându-i de dragostea membrilor bătrâni. După fiecare orațiune s-au cântat cântece potrivite, și după absolvirea programei, s-a trecut la partea neoficioasă. La partea neoficioasă a comerțului a primit presidiul membrul onorat al ambelor societăți d-l Dr. Isopescul-Grecul, care prin umoristica și tactica conducerii sale a contribuit mult

la aceea că oaspeții au ramas în mijlocul tinerimii petrecându-se până târziu după miezul nopții. Comersul a reușit, deci, cum nu se poate mai bine.

În acelaș local a avut loc Marți, în 8 Novembre, sindrofia „Bucovinei“ și a „Moldovei“ la carea executat corul ambelor întruniri mai multe cântece naționale sub conducerea seniorului a d-lui Voronca așa de bine, că au urmat aplausele cele mai vii din partea oaspeților. Aplause la fel a secerat și d-l. Costică Lupu prin declamările sale hazlii și umoristice. — A urmat apoi dansul, începându-se cu hora, jucată de vr'o 50 de părechi. O frumoasă cunună de dame încunjurau sala de dans între care am observat pe doamna presidentului de la banca țării Dr. Florea Lupu. d-na Tit. Onciul, d-na procurorului Cuparencu, pe d-na A. Onciul, d-na Hrușca, d-na prof. univ. Saghin, d-na' Gribovici diin Humor, d-na Boca din Cernăuți cu rudele D-sale, precum și un număr considerabil de româncuțe drăgălașe, cari au contribuit prin participarea lor, în primul rând, la buna reușită a acestei sindrofii și ale căror nume numai din lipsă de spațiu nu le putem înșira aice. Petrecerea a durat în cea mai mare animație până către zori de zi.

Ar fi de dorit ca ambele întruniri să aranjeze mai adese petreceri de felul acesta, unde publicul românesc s-ar putea petrece atât de plăcut fără concursul străinilor.

Dorim din inimă ambelor societăți conservative și mai departe succese frumoase în manifestările lor sociale și culturale, aștăptăm însă totodată de la membrii lor activi, care în mare parte sânt fii de răzeși și mazili, să nu piardă din vedere nici odată chestia răzeșască.

D. B. C.



## Din țară.

Adunări generale estraordinare s'au ținut în toamna aceasta în Banila moldovenească și Botușenița.

\* În 9 Octobre a. c. a avut loc o frumoasă adunare a maziilor și răzeșilor din Banila moldov., la îndemnul dlui proprietar mare și primar Eudoxie cav. de Ursachi și Alecu Dașchevici. Din partea comitetului au luat parte dl. vicepreședinte Dr. Iancu cav. de Cuparencu și Leon cav. de Vlaico, însoțiți de un număr considerabil de tineri universitari ca reprezentanți ai soc. acad. „Academia Ortodoxă“, „Junimea“ și „Dacia“.

La gara din Banila au fost întâmpinați reprezentanții noștri de inteligența locală în frunte cu dl. Ursachi, iar la localul școlii i-a sălutat în numele mazililor și răzeșilor din Banila dl. paroch Stefan Stefanovici. A răspuns d. Dr. Cuparencu, mulțămind pentru frumoasa primire și invitând pe cei prezenți la oarele 4 la adunare.

Adunarea a fost deschisă de dl. H. Stefanovici, la a cărui propunere s'a ales de president ad hoc Dr. Cuparencu per acclamationem. Întimpinat cu vii aplause a început Dr. Cuparencu orațiunea sa arătând rolul însemnat ce l-au jucat în trecut mazilii și răzeșii din Bucovina. A raportat despre activitatea comitetului și în special despre ajutoarele acordate în anul acesta elevilor cărmani și sirguincioși, cari frecventează școlile secundare și primare în capitală. A provocat pe mazili și răzeși la muncă serioasă și a încheiat cu cuvintele: „Avere n'aveți ca strămoșii voștri, aceasta e în mare parte în mâna dușmanilor voștri; păstrați cel puțin cinstea neamului și odorul cel mai scump al străbunilor, l i m b a r o m â n e a s c ă, care să-o lăsați neștirbită copiilor voștri. Dați copiii la școală, căci azi numai prin cultură putem ajunge la ceva“.

Frumos a vorbit dl. superior Zaharie Șesan despre însămnătatea școlii îndemnând pe cei prezenți să-și dea copiii la școli românești, să trăiască în unire și să nu se lase ademeniți de contrarii neamului.

La propunerea dlui Vasile Marcu, care e un membru zelos al răzeșilor, adunarea l-a felicitat pe Dr. Cuparencu la obținerea gradului de doctor în filosofie mulțămindu-i totodată pentru munca prestată pentru mazilii și răzeșii din Bucovina.

Mai mulți elevi ai școlii din sat au declamat frumoase poesii românești.

Laudă și onoare i se cuvine dlui Leșan, care își cunoaște așa de bine misiunea sa ca educător al tineretului și naționalist vrednic.

Cu un puternic „Trăiască prea luminatul împărat Francisc Iosif I“ s'a închieat această mândră adunare. La finea adunării s'au trimis la propunerea dlui Dașchevici telegrame de încredere și recunoștință presedintelui soc. D. cav. de Bejan și deputatului prof. univ. d-lui Dr. Const. Isopescul-Grecul.

Sara a avut loc o petrecere cu dans, care a deschis-o d. Dr. Cuparencu cu dna Vilhelmina de Ursachi. A fost animație și entusiasm în toată suflarea românească până 'n zori de zi.

Esprimăm recunoștința noastră inteligenței din Banila și dlor studenți universitari, cari și-au dat toată silința, ca atât adunarea cât și petrecerea să reușască atât de frumos. Venitul curat s'a distribuit între „Soc. Mazililor și Răzeșilor bucovineni“ și „Soc. Doamnelor române“ din Banila, a cărei harnică presidentă e dna Ursachi.

\* În 30 Octomvre a avut loc o adunare a mazililor și răzeșilor în Botușenița, la care au participat d. Dr. Cuparencu și stud. fil. d. Emilian Goraș. La gara din Sirete i-a așteptat dl. Emanuil Popescul și i-a condus la localul adunării. Au luat parte mazilii și răzeșii din Botușenița și o mare parte de gospodari din comună și împrejurime, precum din Calafindești și Șărbăuți. Au vorbit dd.: Dr. Cuparencu, E. Goraș, Vasile Turturean, paroh în Calafindești, Vasile cav. de Volcinschi, paroh în Șărbăuți, și comerciantul Ilie Siretean dând celor prezenți sfaturi cu privire la școală, limbă și lege. Adunarea a încheiat-o d. Dr. Cuparencu cu următoarele cuvinte: „Domnilor în anul acesta sârbează popoarele Austro-Ungariei o festivitate rară. În 18 August a anului acestuia și-a împlinit prea bunul nostru monarh ziua natală a 80<sup>a</sup>. Să rugăm pe prea înaltul creator ca domnitoriul nostru să trăiască mulți și fericiți ani în deplină sănătate spre înțeleapta ocrotire și fericire a popoarelor sale. Și noi, cari am fost totdeauna cei mai loiali, să strigăm dintr'un suflet și de astă dată „Trăiască împăratul Francisc Iosif I“.

Dintre familiile răzeșești amintim Canțer, de Repta și de Malinescul. Un lucru interesant am aflat la adunarea aceasta, că, afară de păstoriul sufletesc, picior de inteligență n'ă călcat pe pământul Botușeniței, care e o comună foarte expusă. **R.**



### † Părintele Grigorie Costăș.

În 27 Octomvre a. c. a repausat protopresviterul și parohul din Camenca, Grigorie Costăș. Înainte de a primi, acum vr'o 5 ani, păstoriarea comunei bisericesti Camenca, prea fericitul întru pomenire a fost paroh preste douăzeci de ani în comuna rezeșască Broscăuții-vechi, unde a desvoltat o activitate frumoasă care merită toată recunoștința și de care Rezeșii din Broscăuți, precum și mulțimea de intelectuali ieșiți din mijlocul lor, nu o vor uita și nu trebuie să o uite. Se cuvine deci ca, în coloanele acestui organ rezeșesc, să se amintească cu evlavie acel bărbat, din indemnul căruia Rezeșii din Broscăuți au înțeles de ce mare

însemnătate este școala pentru progresul cultural și material al poporului. Era un timp, cam în anii 1892, 93, când directorul „Școlii române” din Cernăuți (adecă al școlii populare gr. or.), d. Ioan Litviniuc putea constata că preste treizeci de elevi din Broscăuți cercetau această școală de oraș. Era timpul când Rezeșii din Broscăuți, și cei nevoiași, căci cei cu dare de mână știau înșiși a prețui folosul culturii, urmând indemnului frumoaselor și înduioșătoarelor cuvântări ale părintelui Costăș, își trimetiau copiii cu duiumul la Cernăuți. Și nu au avut a regretă această pornire, căci cei mai mulți din acești copii sunt azi în poziții frumoase, încât Broscăutenii pot zice cu satisfacție că din mijlocul lor au ieșit preoți, învățători, profesori, ingineri, notari etc. Dar’ părintele Costăș nu s’a mărginit numai la îndemnuri depe amvon, ci, Sântia Sa ajută și cu fapta unde putea, sprijinind, la caz de nevoie, din mijloacele proprii, sau aranjând colecte pentru vre un elev serman ce petrecea departe de ai săi, în mizeria orașului. — Părintele Costăș a fost originar din Ceahor. A repausat în vârstă de 65 de ani, în al 40-lea an al preoției. V. V.



## Știri mărunte.

**Numiri.** Dl. judecător Vasili cav. de Tudan a fost numit notar la Stulpicani, iar dl. procuror subst. Dr. Emanuil cav. de Cuparencu locotenent în rezervă la reg. 22 al armatei teritoriale. Dl. Cuparencu, și dl. procuror Dr. Dimitrie Tușinschi sânt unicii locotenenți în rezervă din starea mazililor. Transmitem ambilor domni felicitările noastre.

**Logodnă.** Dl. Leon cav. de Vlaico, proprietar în Horoșăuți, s’a logodit cu dra. Aurora Dașchevici, fiica dlui înv. Alecu Dașchevici din Banila mold. — Felicităm cordial.

**Cununie.** În 20 c. își sârbează în biserica din Rădăuți dl. Dr. Ilie Păsăilă cununia sa cu dra. Elena de Galer, fiica superiorului Constantin de Galer din Mănăstioara. Felicităm.

**Cas de moarte.** Candidatul de inginerie dl. Isidor Vitenco, fratele profesorilor dela școala reală Alexandru și Vasile Vitenco a răpăusat înainte de 2 săptămâni în vârstă de 27 ani după un morb lung în Ropcea. Condolențele noastre profunde întristatei familii.

**Petrecere.** „Societatea Doamnelor române din Banila moldovenească” invită respectuos la „Serata dansantă” ce se va aranja la 19 Noemvre a. c. în Banila moldovenească. — Începutul la oarele 8 seara. — Toaletă simplă. — Întrarea 2 coroane de persoană. — Suprasolviri se primesc cu mulțămită. — Venitul curat e destinat pentru elevii sermani dela școlile române. Pentru comitet: Ioachim Patraș. Vilhelmina de Ursachi.

**Întrunire socială.** În onoarea dlui notar Vasile cav. de Tudan s'au întrunit la 1 Noevmre c. intelectualii mazililor și răzeșilor din capitală și împrejurime în palatul național în frunte cu președintele soc. dl. cons. consistorial Dionisie cav. de Bejan, pentru a-l sărbători pe acest scump fiu al națiunii. Remarcăm în deosebi orațiunile frumoase ale dlor D. Bejan, Dr. I. Cuparencu, D. cav. de Zopa, Eusebie Procopovici și Ioan de Popescul. Toți oratorii au întonat meritele mari ale dlui Tudan, care a prestat națiunii românești, și în special mazililor și răzeșilor, serviciile cele mai frumoase. Din motive binecunoscute întrelăsăm a înșira toate meritele și jertfele dlui Tudan pe terenul național. Felicităm pe frații munteni, cari capătă în sânul lor un atare bărbat devotat cu trup și suflet causei naționale și care a dat până acuma destule dovezi de muncă sinceră și cinstită și care a întimpinat multe desamăgiri din cauza naționalismului său.

**O animată seară de adio** a avut loc la pajura neagră în 15 Octomvre în cinstea dlui prof. Mihaiu Vicol, care a trecut ca profesor la cursul pregătitor al liceului român din Rădăuți. Au participat mulți profesori dela liceul III în frunte cu dl. director T. Bujor. Accentuăm ovațiunile dlor Bujor în numele corpului didactic, Dr. Cuparencu în numele „Școalei Române“ și a Dr. M. Wolfram. Felicităm pe Rădăuțenii la acvișitia, ce-au făcut-o în persoana dlui Vicol ca pedagog probat și român bun și cinstit.

**Intrun. acad. Bucovina și Moldova** din Cernăuț aranjează sub prezidiul de onoare al P. C. Sale D-lui Ipolit Vorobchevici, igumenul mănăstirii Dragomirna, în Suceava în ziua Sfflor. archangheli Mihail și Gavril (21 Novembre st. n.) în sala otelului central o petrecere cu dans, pentru care se vor trimite invitații numai în districtul Sucevii. Inceputul la oarele 8 sara; prețul de intrare este 3 cor. de persoană și 10 cor. de familie (4 persoane). Damele sunt rugate să vină în costum național sau toaletă simplă.

**Soc. Liga Românilor în Bucovina** a scos de sub tipar o serie de cărți postale ilustrate, ce represintă 5 din cele mai vestite cetăți moldovenesti medievale și a. Cetatea albă, Hotinul, Neamțul, Suceava și Chilia, însoțite și de un text istoric. Prețul cărților ce se pot cumpăra și comanda la librăria Școalei Române în Suceava și la funcționarii filialelor societății Liga Românilor în Bucovina este 10 bani de bucată.

\* Domnii cari au primit numărul prim și nu-l înapoiază se consideră de abonați.

Mazilii și răzeșii, cari n'au primit gazeta și doresc s'o aibă, binevoiască a-se adresa la redacție cu o cartă poștală.

\* Rugăm pe toți mazilii și răzeșii din Bucovina să ni trimită informațiuni, avem doară organul nostru mult așteptat, care are să servească în prima linie mazililor și răzeșilor. În special ne adresăm celor din părțile Prutului, cari trăiesc în împrejurări de tot grele.



\* Soc. „Școala Română“ din Cernăuți invită membrii comitetului la ședința ce se va ținea Marți în 23 c. la oarele 6 p. m. în localitățile liceului III de stat.

\* Comitetul „Soc. Mazililor și Răzășilor bucovineni“ va ține o ședință Duminică în 20 c. la oarele 3 p. m. în palatul național. Membrii comitetului se convoacă pe această cale la ședință.



## Mulțămită publică.

La petrecerea din 9 Octomvre a. c. au suprasolvit următoarele persoane, resp. societăți: Dl. Eudoxie cav. de Ursachi 20 cor., soc. ac. „Junimea“ 10 cor., dl. prof. Dr. I. cav. de Cuparencu 5 cor., dl. protopresviter Ioachim Patraș 5 cor., dl. avocat Dr. Emilian Slușanschi 5 cor., dl. înv. Cocârlă 4 cor., dna Maria de Goian 4 cor., dl. Leon Borșan 4 cor., dl. prof. Dr. Animpodist Dașchevici 3 cor., soc. ac. „Academia Ortodoxă“ 3 cor., dl. Const. Iacubovici de Boldișor 3 cor., dl. înv. Alecu Dașchevici 3 cor., dl. sup. Zacharie Leșan 3 cor., dl. Stefan cav. de Volcinschi 3 cor., dl. Guiman 2 cor., dl. sup. George de Popescul 2 cor., dl. sup. Ioni de Popescul 2 cor., dl. Leon cav. de Vlaicu 2 cor., dl. sup. Ion de Gracalia 2 cor., dl. Rusu, Marcu, Neagul 1 cor., dl. P. Chariton 1 cor., dl. T. Mariton 1 cor., dl. F. Cuciurean 1 cor., dl. V. Bohatir 1 cor., dl. N. Bohatir 1 cor., dl. T. Giorgiciuc 1 cor., dl. G. Tonenchi 1 cor. Mulțămim tuturor acestor persoane pentru ajutoriul benevol.

Comitetul aranjător.

Conducerile școlare din Banila moldovenească exprimă adâncă lor mulțămită dnei Vilhelmina de Ursachi pentru mărinimosul act, că a dăruit la copii sărmani de ziua onomastică a M. S. împăratului, 4 Octobre haine în preț de 600 cor. Această vrednică presidentă a „Soc. doamnelor române din Banila mold.“ a săvârșit adese astfel de acte umanitare și numai arareori i s'a dat atenția cuvenită din partea publicului român. O asigurăm pe dna Ursachi, că ce s'a neglijat în trecut, se va repara din partea ziarului nostru pentru viitor și sperăm că și „Soc. Deamnelor române din Cernăuți“ va ține deaseminea cont de dorințele d-nei Ursachi.



Proprietar și editor : **Prof. Dr. Iancu cav. de Cuparencu.** — Redaktor responsabil : **Teofil cav. de Manesul.** — Tipografia lui **E. Kanarski,** Cernăuți.